

Stanovisko k možnostem řešení otázky zohlednění sociálních aspektů v autobusové dopravě

I. možnosti měnit již uzavřené smlouvy

V otázce legálnosti změn již **uzavřených smluv** záleží vždy na konkrétním obsahu každé jednotlivé smlouvy, neboť její posouzení se odvíjí mimo jiného i od toho, podle kterého právního předpisu byla tato smlouva uzavírána. Obecně platí pravidlo, že zadavatel nesmí umožnit podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku po dobu jeho trvání bez provedení nového zadávacího řízení podle zákona.

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek rozlišuje v § 222 změny smlouvy na podstatné a nepodstatné. (ke změnám smlouvy viz též stanovisko MMR uveřejněné na <https://www.portal-vz.cz/cs/Aktuality/Stanovisko-ke-zmenam-zavazku-ze-smlouvy-na-verejnou-zakazku-dle-%C2%A7-222>)

Možnosti pro změny uzavřených smluv je nutné tedy zkoumat z perspektivy přípustnosti podle uvedeného ustanovení. Aniž bychom vylučovali další možnosti, lze za nejschůdnější možnost změny smlouvy uvést změnu podle odstavce 4, kdy za podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku se nepovažuje změna, která **nemění celkovou povahu veřejné zakázky a jejíž hodnota je nižší než finanční limit pro nadlimitní veřejnou zakázku a nižší než 10 % původní hodnoty závazku**. Pokud by bylo provedeno více změn podle tohoto odstavce, je rozhodný součet hodnot všech těchto změn.

Přípustná by byla zároveň také taková změna, která by znamenala naplnění výhrady, která je přímo ve smlouvě uvedena. Například jde o doložku inflační, nebo doložku o změně ceny v případě prokazatelného navýšení vstupních nákladů.

Jak již bylo uvedeno, je nutné ke každé smlouvě přistupovat individuálně a posoudit dopad změny ve smyslu zákazu podstatné změny smlouvy ve smyslu § 222.

Za problematické lze ovšem považovat využití § 222 odst. 6, neboť navýšení zaručené mzdy není podle všeho změnou, *jejíž potřeba vznikla v důsledku okolností, které zadavatel jednající s náležitou péčí nemohl předvídat, nemění celkovou povahu veřejné zakázky a hodnota změny nepřekročí 50 % původní hodnoty závazku; pokud bude provedeno více změn, je rozhodný součet hodnoty všech změn podle tohoto odstavce*. V tomto případě potřeba změny nevzniká totiž na straně zadavatele, jde o zvýšení nákladů na straně dodavatele.

II. postup v případě nemožnosti změny smlouvy

Jestliže nelze pokračovat v plnění smlouvy, aniž by byla porušena pravidla pro její uvedená v § 222, pak může zadavatel závazek ze smlouvy na veřejnou zakázku vypovědět nebo od ní odstoupit. Obdobně lze očekávat, že dodavatel by smluvní vztah ukončil, jestliže by ztratil možnost závazek ekonomicky plnit. Pokud by došlo k ukončení závazku, pak zadavatel zahájí nové zadávací řízení, ve kterém by již měl zohlednit dlouhodobost závazku a dále zohlednit i sociální aspekty plnění. Po nezbytně nutnou dobu, do ukončení zadávacího řízení lze využít postup podle § 51 odst. 4, podle kterého může zadavatel zahájit zadávací řízení na veřejnou zakázku s obdobným předmětem plnění pouze tehdy, pokud to vyžadují provozní potřeby zadavatele a veřejná zakázka bude zadána pouze v nezbytně nutném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu. Pro zadání se tedy využije režim zakázky, který odpovídá předpokládané hodnotě tohoto nutného rozsahu. V odůvodněných případech lze využít případně zkrácení lhůt pro jednotlivé druhy zadávacích řízení (např. v případě otevřeného řízení podle § 57 odst.2).

Zároveň ovšem platí podle § 63 odst. 5, že *zadavatel může použít jednací řízení bez uveřejnění také, pokud je to nezbytné v důsledku krajně naléhavé okolnosti, kterou zadavatel nemohl předvídat a ani ji nezpůsobil, a nelze dodržet lhůty pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení s uveřejněním.* Předpokladem pro použití tohoto řízení tedy je kromě dalšího ovšem skutečnost, že se zadavatel dostal do situace, kterou nezapříčinil a ani nezpůsobil. Pokud by tedy zadavatel sám smlouvu vypověděl nebo od ní odstoupil na základě svého rozhodnutí, nelze v takovém postupu spatřovat naplnění důvodu pro jednací řízení bez uveřejnění. V případě, že by ale zadavatel byl postaven před skutečnost, že poskytovatel služby sám smluvní vztah ukončí, pak by důvod pro jednací řízení naplněný být mohl. Je třeba ale doplnit, že musejí být naplněny skutečně všechny podmínky pro jednací řízení bez uveřejnění.